

نشانگان روانشناختی اثر ضربه در کودکان آزار دیده^(۱)

۲۰

مقدمه: حوادث آسیب‌زای بسیاری از جمله بلایای طبیعی، آزارهای جسمی، روان‌شناختی و جنسی برای کودکان حادث می‌شود. شواهد زیادی وجود دارد، مبنی بر این‌که چنین تجربی می‌توانند به مجموعه‌ای از آثار روان‌شناختی منتهی شوند. رویارویی کودکان با این ضربات دارای عوارض منفی بر سلامت روانی آنان است، اضطراب، افسردگی، فشار روانی پس از ضربه و گسستگی، خشم و پرخاشگری از جمله این عوارض است. به نظر می‌رسد که آثار حوادث آسیب‌زا به صورت معناداری، به نوع و شدت ضربه مربوط باشد. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین شدت و نوع ضربه با اثرات ناشی از آنها است.

ابزار و روش: ۳۰۴۲ دانش‌آموز مذکر و مؤنث مدارس راهنمایی که در یک مطالعه زمینه‌یابی برای برآورد شیوع نقطه‌ای کودک‌آزاری شرکت کرده بودند، فهرست نشانگان ضربه روانی - فرم الف (TSCC-A) و مقیاس خودگزارشی کودک‌آزاری (CASRS) را تکمیل کردند. پس از شناسایی کودکان آزار دیده، نشانگان ضربه در آنها مورد مقایسه قرار گرفت. TSCC-A سنجه‌ای خودگزارشی در مورد آشفتگی پس از ضربه و نشانه‌شناسی روان‌شناختی در کودکان ۸ تا ۱۶ ساله مذکر و مؤنث است. این سنجه در ارزیابی کودکانی که حوادث فشار از جمله حملات جسمی و جنسی، قربانی شدن توسط هم‌سالان، فقدان‌های اساسی، مشاهده خشونت در دیگران و بلایای طبیعی را تجربه کرده‌اند مفید است. TSCC-A اشاره‌ای به موضوعات جنسی نمی‌کند. CASRS یک مقیاس خودگزارشی است که کودک‌آزاری و غفلت را با ۳۸ ماده و چهار خرده‌مقیاس (آزار روان‌شناختی، غفلت، آزار جسمی و جنسی) می‌سنجد. **یافته‌ها:** با در نظر گرفتن نوع تجربه آسیب‌زا، نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن است که کودکان آزار دیده در مقایسه با گروه آزار ندیده بطور قابل توجهی نمرات بالاتری را در مقیاس‌ها و خرده‌مقیاس‌های TSCC-A دریافت می‌نمایند. آنها خصوصاً نشانگان ضربه بیشتری را در مقیاس‌های افسردگی، اضطراب، فشار روانی پس از ضربه، خشم و گسستگی در مقایسه با کودکان بهنجار گزارش می‌کنند. **نتیجه‌گیری:** شدت نشانه‌شناسی حوادث آسیب‌زا به نوع و میزان این حوادث مربوط می‌باشد.

واژگان کلیدی: نشانه‌شناسی ضربه / کودکان آزار دیده / فهرست نشانگان ضربه روانی - فرم الف

دکتر پروانه محمدخانی

استادیار دانشگاه علوم بهزیستی
و توانبخشی

دکتر محمدرضا محمدی

دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران

ابراهیم رضایی دوگانه

کارشناس ارشد روانشناسی بالینی

محمدعلی نظری

کارشناس ارشد روانشناسی بالینی